

Duistere zaken

Eerder verschenen van Stephen King:

<i>Carrie</i>	<i>Vel over been</i>	Onder pseudoniem Richard
<i>Bezeten stad</i>	<i>Harten in Atlantis</i>	Bachman:
<i>De Shining</i>	<i>Over leven en schrijven</i>	<i>De regelaars</i>
<i>Dodelijk dilemma</i>	<i>Achtbaan</i>	<i>Razernij</i>
<i>Ogen van vuur</i>	<i>Dromenvanger</i>	<i>De marathon</i>
<i>Cujo</i>	<i>Alles is eventueel (1408)</i>	<i>Werk in uitvoering</i>
<i>Christine</i>	<i>Een goed huwelijk</i>	<i>Vlucht naar de top</i>
<i>4 Seizoenen</i>	<i>Het geheim van de Buick</i>	<i>De ontvoering</i>
<i>Dodenwake (Pet Sematary)</i>	<i>De Colorado Kid</i>	<i>De vervloeking</i>
<i>Satanskinderen</i>	<i>Mobiel</i>	
<i>Duistere krachten</i>	<i>Lisey's verhaal</i>	De Donkere Toren-serie:
<i>4 x Stephen King</i>	<i>The Mist (Dichte mist)</i>	<i>De wind door het sleutelgat</i>
<i>It (Het)</i>	<i>Duma</i>	<i>1 De scherpschutter</i>
<i>Silver Bullet</i>	<i>Na zonsondergang</i>	<i>2 Het teken van drie</i>
<i>Ogen van de draak</i>	<i>Under the Dome</i>	<i>3 Het verloren rijk</i>
<i>Misery</i>	<i>(Gevangen)</i>	<i>4 Tvenaarsglas</i>
<i>De gloed</i>	<i>Aardedonker zonder sterren</i>	<i>5 Wolven van de Calla</i>
<i>De duistere kant</i>	<i>Eenmalige zonde 11.22.1963</i>	<i>6 Een lied van Susannah</i>
<i>Tweeduister</i>	<i>(22-11-1963)</i>	<i>7 De Donkere Toren</i>
<i>Schemerwereld</i>	<i>Mijl 81 (e-only)</i>	
<i>De noodzaak</i>	<i>Joyland</i>	De Donkere Toren-serie
<i>De beproeving</i>	<i>Hoogste versnelling</i>	(graphic novels):
<i>De spelbreker</i>	<i>(met Joe Hill)</i>	<i>1 De jonge jaren van de scherpschutter</i>
<i>Dolores Claiborne</i>	<i>Het hoge gras</i>	<i>2 De lange weg naar huis</i>
<i>Nachtmerries</i>	<i>(met Joe Hill)</i>	<i>3 Verraad</i>
<i>Droomlandschappen</i>	<i>Dr. Sleep</i>	<i>4 De val van Gilead</i>
<i>Insomnia</i>	<i>Mr. Mercedes</i>	<i>5 De slag bij Jericho Hill</i>
<i>Rosie</i>	<i>Revival</i>	
<i>Midlife Confidential</i>	<i>De eerlijke vinder</i>	De beproeving
<i>(met Amy Tan e.a.)</i>	<i>De bazaar van boze dromen</i>	(graphic novels):
<i>De Green Mile</i>	<i>Wisseling van de wacht</i>	<i>1 Captain Trips</i>
<i>Desperation</i>	<i>Schone slaapsters</i>	<i>2 Amerikaanse nachtmerries</i>
<i>Macabere liefde</i>	<i>De buitenstaander</i>	<i>3 De overlevenden</i>
<i>(Stephen King e.a.)</i>	<i>Gwendy's knoppenkist</i>	<i>4 Zware gevallen</i>
<i>Het meisje dat hield van</i>	<i>Verlichting</i>	<i>5 Niemandslaan</i>
<i>Tom Gordon</i>	<i>Het Instituut</i>	<i>6 Bij het vallen van de nacht</i>
<i>De Talisman (met Peter Straub)</i>	<i>Als het bloedt</i>	
<i>Zwart huis (met Peter Straub)</i>	<i>Later</i>	
<i>De storm van de eeuw</i>	<i>Billy Summers</i>	
	<i>Fairy Tale</i>	
	<i>Holly</i>	
	<i>Duistere zaken</i>	

Stephen King

Duistere zaken

Vertaald door Annemarie Lodewijk

ISBN 978-90-492-0199-9

ISBN 978-94-023-2316-0 (e-book)

ISBN 978-90-528-6596-6 (audio)

NUR 330

Oorspronkelijke titel: *You Like It Darker*

Vertaling: Annemarie Lodewijk

Omslagontwerp: Will Staehle / Unusual Corporation,
bewerkt door DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Omslagbeeld: © Shutterstock

Zetwerk: Pier Post

© 2024 Stephen King

© 2024 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Voor de tweeling,
Thomas en Edward*

Inhoud

Twee getalenteerde rotzakken	9
De vijfde stap	72
Willie de Weirdo	81
Danny Coughlins nare droom	93
Finn	256
Op Slide Inn Road	278
Rood scherm	299
De turbulentie-expert	309
Laurie	324
Ratelslangen	348
De dromers	445
De Antwoordman	480
<i>Nawoord</i>	533

Twee getalenteerde rotzakken

I

Mijn vader – mijn beroemde vader – overleed in 2023, op negentigjarige leeftijd. Twee jaar voor zijn dood kreeg hij een e-mail van een freelance schrijfster, Ruth Crawford genaamd, waarin zij hem om een interview vroeg. Ik las hem de mail voor, zoals ik hem al zijn persoonlijke en zakelijke correspondentie voorlas, want tegen die tijd had hij al zijn elektronische apparaten opgegeven – eerst zijn desktopcomputer, daarna zijn laptop en uiteindelijk zijn geliefde telefoon. Zijn ogen bleven tot op het allerlaatst goed, maar hij zei dat het kijken op zijn iPhone hem hoofdpijn bezorgde. Tijdens de receptie na de begrafenis vertelde Doc Goodwin me dat Pa voorafgaand aan de zware beroerte waarschijnlijk een aantal miniberoertes had gehad.

Omstreeks het moment dat hij zijn telefoon opgaf – een jaar of vijf, zes voor zijn dood – ging ik met vervroegd pensioen van mijn functie als hoofd van de Castle County School, en ging fulltime voor mijn vader aan de slag. Er was genoeg te doen. Hij had een huishoudster, maar 's avonds en in de weekends nam ik haar taken waar. Ik hielp hem 's ochtends met aankleden en 's avonds met uitkleden. Ik maakte bijna altijd het eten klaar en ruimde af en toe wat op wanneer Pa midden in de nacht het toilet niet meer haalde.

Hij had ook een klusjesman, maar destijds liep Jimmy Griggs zelf ook tegen de tachtig, dus nam ik de meeste klusjes waar Jimmy niet aan toe kwam ook voor mijn rekening, alles van het mulchen van Pa's dierbare bloemperken tot het ontstoppen van afvoeren. Een particulier verzorgingshuis kwam niet eens ter sprake, hoewel Pa zich dat gemakkelijk had

kunnen veroorloven: een twaalfstal gigantische bestsellers had hem in de loop van zo'n veertig jaar tot een bijzonder vermogend man gemaakt.

De laatste van zijn 'onderhoudende dikke pillen' (Donna Tartt, *New York Times*) kwam uit toen Pa tweeëntachtig was. Hij deed het obligate rondje interviews, poseerde voor de obligate foto's en kondigde vervolgens aan dat hij ermee ophield. Tegenover de pers deed hij dat waardig, met zijn 'kenmerkende humor' (Ron Charles, *Washington Post*). Tegen mij zei hij: 'Blij dat ik van die onzin af ben.' Behalve het informele interview met Ruth Crawford sprak hij nooit meer in het openbaar. Het werd hem heel vaak gevraagd en hij weigerde altijd weer. Hij had alles gezegd wat hij te zeggen had, zei hij dan, inclusief een paar dingen die hij waarschijnlijk beter voor zich had kunnen houden.

'Als je maar genoeg interviews geeft,' zei hij eens tegen mij, 'ontkom je er niet aan dat je af en toe iets stoms zegt. Dat zijn de citaten die mensen zich blijven herinneren en hoe ouder je bent, hoe groter die kans wordt.'

Toch bleven zijn boeken verkopen, dus gingen zijn zaken ook door. Ik nam nieuwe contracten, ontwerpen voor boekomslagen en af en toe een film- of tv-optie met hem door en las plichtsgetrouw elke aanvraag voor een interview. Hij zei altijd nee, en dat gold ook voor de aanvraag van Ruth Crawford.

'Geef haar het standaardantwoord maar, Mark: voel me erg gevleid, maar nee, bedankt.' Toch aarzelde hij, want deze aanvraag was toch een beetje anders dan anders.

Crawford wilde een artikel schrijven over mijn vader en zijn oude vriend, David 'Butch' LaVerdiere, die in 2019 was overleden. Pa en ik waren naar zijn begrafenis aan de westkust geweest, in een gecharterde Gulfstream. Pa was altijd nogal op de penning – niet gierig, maar het scheelde niet veel – en de krankzinnige uitgave voor dat retourtripje zei veel over zijn gevoel voor de man die ik altijd Oom Butch had genoemd. Dat gevoel was altijd gebleven, ook al hadden de twee mannen elkaar al ruim tien jaar niet meer gezien.

Pa kreeg het verzoek te spreken bij de begrafenis. Ik dacht niet dat hij dat zou doen – zijn weigering om in de openbaarheid te komen gold niet alleen voor interviews – maar hij deed het. Hij liep niet naar het podium, maar stond, met behulp van zijn stok, op van zijn zitplaats. Hij was altijd een goede spreker geweest en dat was hij op zijn oude dag nog steeds.

'Als kinderen, vóór de Tweede Wereldoorlog, zaten Butch en ik op

een schooltje met maar één klaslokaal. We groeiden op in een piepklein gehucht zonder verharde wegen, waar we auto's oplapten met polyester-plamuur en waar we ons bezighielden met sport, eerst als speler en later ook als coach. Als volwassen mannen namen we deel aan het gemeentebestuur en onderhielden we de vuilnisbelt – baantjes die, nu ik er achteraf zo op terugkijk, niet veel van elkaar verschilden. We jaagden, we visten, 's zomers blusten we grasbranden en 's winters maakten we de straten sneeuwvrij. Waarbij we trouwens behoorlijk wat brievenbussen omverreden. Ik kende hem al toen niemand buiten een straal van pakweg dertig kilometer zijn naam – of de mijne – kende. Ik had hem moeten opzoeken, maar ik had het druk met mijn eigen zaken. Ik dacht dat we nog tijd genoeg hadden. Dat denken we altijd. En dan is het opeens te laat. Butch was een geweldig kunstenaar, maar hij was ook een goed mens en dat is volgens mij belangrijker. Sommigen hier denken daar misschien anders over en dat is ook goed, dat is ook goed. Waar het om gaat is dat ik altijd achter hem stond en hij altijd achter mij.'

Hij zweeg even, keek naar de grond, en dacht na.

'Zulke vrienden waren we. We waren er voor elkaar.'

Ze deelden alles met elkaar, inclusief hun geheimen.

Ruth Crawford leverde altijd degelijk werk – dat heb ik gecontroleerd. Artikelen van haar hand, voornamelijk profielen van bekende persoonlijkheden, waren verschenen in allerlei kranten en tijdschriften, veelal lokale of regionale (*Yankee, Downeast, New England Life*), maar ook enkele landelijke, waaronder een stuk over het veelgeplaagde stadje Derry in *The New Yorker*. Wat Laird Carmody en Dave LaVerdiere betreft, vond ik dat ze een goede invalshoek had gevonden voor haar voorgestelde artikel. Haar onderwerp was al eerder zijdelings ter sprake gekomen in stukken over Pa of Oom Butch, maar zij wilde het verder uitdiepen: twee mannen uit hetzelfde kleine plaatsje in Maine, die beroemd waren geworden in twee verschillende culturele disciplines. En dat niet alleen. Carmody en LaVerdiere hadden beiden naam gemaakt toen ze halverwege de veertig waren, op een leeftijd waarop de meeste mannen en vrouwen de ambities uit hun jeugd al hebben opgegeven. Waarop ze, zoals Pa het eens uitdrukte, zich al hebben ingegraven in een leven vol sleur en zich daarbij beginnen neer te leggen. Ruth wilde uitzoeken hoe zo'n onwaarschijnlijk toeval had kunnen plaatsvinden... ervan uitgaande dat het toeval wás.

‘Moet er dan een reden voor zijn?’ vroeg Pa toen ik hem de brief van miss Crawford had voorgelezen. ‘Denkt ze dat? Dan kent ze zeker het verhaal niet over die tweelingbroers die op dezelfde dag een enorm geldbedrag wonnen in twee verschillende loterijen.’

‘Nou ja, dát was misschien toch niet helemáál toevallig,’ zei ik. ‘Dat wil zeggen, als jij dat verhaal nu niet ter plekke hebt zitten verzinnen.’

Ik gaf hem even de tijd om te reageren, maar zijn enige reactie was een glimlachje dat van alles kon betekenen. Of niks. Dus ging ik erop door.

‘Ik bedoel, die tweeling is misschien wel opgegroeid in een gezin waar flink werd gegokt. Dan zou het al iets minder onwaarschijnlijk zijn, denk je niet? Bovendien, wat dacht je van alle loten die ze moeten hebben gekocht waarmee ze niks hebben gewonnen?’

‘Het ontgaat me wat je hiermee wilt zeggen, Mark,’ zei Pa. Nog steeds met dat lachje. ‘Wil je er eigenlijk wel iets mee zeggen?’

‘Alleen dat ik wel snap waarom die mevrouw wil uitzoeken hoe het komt dat jij en Dave, allebei afkomstig uit Nergenshuizen, halverwege jullie leven zo plotseling tot bloei zijn gekomen.’ Ik hield mijn handen aan weerszijden van mijn gezicht, alsof ik een krantenkop omlijstte. ‘Toeval of... voorbestemd?’

Pa dacht even na en wreef met een hand over de witte stoppels aan de zijkant van zijn gerimpelde gezicht. Ik dacht echt even dat hij van gedachten zou veranderen en ja zou zeggen. Toen schudde hij zijn hoofd. ‘Schrijf haar maar een van die aardige briefjes van je, zeg maar dat ik het niet doe en wens haar veel succes met haar toekomstige projecten.’

Dat deed ik dus, hoewel iets in de manier waarop Pa op dat moment keek me bijbleef. Het was de blik van een man die heel wat zou kunnen vertellen over hoe hij en zijn vriend Butch beroemd en rijk waren geworden... maar die ervoor koos dat niet te doen. Die ervoor koos dat voor zich te houden.

Wellicht was Pa's weigering om te worden geïnterviewd een teleurstelling voor Ruth Crawford, maar ze gaf het project niet op. Ook niet toen ik eveneens een interview weigerde, omdat mijn vader dat niet zou willen nadat hij zelf nee had gezegd, en daar kwam bij dat ik alleen maar wist dat mijn vader altijd dol was geweest op verhalen. Hij las veel en ging nooit de deur uit zonder een paperback in zijn kontzak. Hij vertelde mij geweldige verhalen voor het slapengaan en soms schreef hij ze op in spiraalschriften.

En Oom Butch? Die maakte een wandschildering in mijn slaapkamer: jongetjes die met een bal speelden, jongetjes die vuurvliegjes vingen en jongetjes met hengels. Natuurlijk wilde Ruth de wandschildering zien, maar die was al lang geleden overgeschilderd, toen ik te groot werd voor zulke kinderachtigheden. Toen eerst Pa en daarna Oom Butch opeens zo veel succes kreeg, zat ik op de universiteit van Maine, waar ik onderwijskunde studeerde, indachtig de aloude zinspreuk: hij die kan doet, hij die niet kan onderwijst, en hij die niet kan onderwijzen onderwijst onderwijzers. Het succes van mijn vader en zijn beste vriend was, zei ik, voor mij net zo'n grote verrassing als voor iedereen in de stad.

Dit schreef ik in een brief aan miss Crawford, omdat ik het toch wel – een beetje – vervelend vond dat ze haar interview niet zou krijgen. Ik schreef dat ze vast en zeker dromen hadden gehad, dat hebben de meeste mensen, en dat ze die dromen, net als de meeste mensen, voor zich hadden gehouden. Ik was ervan uitgegaan dat Pa's verhalen en Oom Butch' kleurige schilderijen gewoon hobby's waren, zoals houtsnijden of op een gitaar tokkelen, totdat het geld begon binnen te stromen. Dat typte ik, waarna ik er met de hand nog onder krabbelde: *Niet verkeerd, toch?*

Castle County bestaat uit zevenentwintig gemeentes, waarvan Castle Rock de grootste is. Gates Falls is de op één na grootste. Harlow, waar ik ben opgegroeid, als zoon van Laird en Sheila Carmody, behoort niet eens tot de tien grootste. Het is sinds mijn kindertijd echter wel aanzienlijk gegroeid en mijn vader – die ook zijn hele leven in Harlow had gewoond – zei wel eens dat hij het nog amper herkende. Hij had op een schooltje gezeten dat uit één lokaal bestond – ik zat op een school met vier lokalen (twee klassen per lokaal) en nu staat er een school met acht lokalen, compleet met geothermische verwarming en een koelsysteem. Toen Pa klein was, waren alle wegen onverhard, met uitzondering van Route 9, Portland Road. Toen ik werd geboren, waren alleen Deep Cut Road en Methodist Road nog onverhard. Vandaag de dag zijn ze allemaal bestraat. In de jaren zestig was er één winkel, Brownie's, waar tevens de oude mannen bij elkaar kwamen. Nu zijn er een stuk of drie supermarkten en is er ook een soort centrum (als je het zo kunt noemen) op Quaker Hill Road. We hebben een pizzatent, twee schoonheidssalons en – je zou het bijna niet geloven, maar het is echt waar – een nagelsalon die heel goed schijnt te lopen. Maar een middelbare school hebben we niet – dat is niet veranderd. Kin-

deren uit Harlow hebben drie mogelijkheden: Castle Rock High, Gates Falls High, of Mountain View Secondary, beter bekend als de Christer Academy. We zijn hier echt een stel achtergebleven boerenkinkels die in pick-ups rijden, naar countrymuziek luisteren, de lokale trots van Maine, koffie met brandy drinken en voornamelijk Republikeins stemmen. Er is niet veel waarvoor we ons op de borst kunnen kloppen, behalve dan voor twee mannen die hiervandaan komen: mijn vader en zijn vriend Butch LaVerdiere. Twee getalenteerde rotzakken, zoals Pa zei tijdens zijn korte, informele gesprekje met Ruth Crawford.

Zijn je vader en moeder daar dan hun hele leven gebleven? zou iemand uit de grote stad misschien vragen. *En ben JIJ er dan vervolgens ook je hele leven blijven wonen? Zijn jullie gek of zo?*

Nee hoor.

Robert Frost zei al dat thuis de plek is waar ze je, wanneer je ernaartoe gaat, binnen moeten laten. Het is ook de plek waar je begint en, als je mazzel hebt, de plek waar je eindigt. Butch overleed in Seattle, een vreemdeling in een vreemd land. Misschien zat hij daar niet mee, maar ik vraag me toch af of hij op 't laatst niet de voorkeur had gegeven aan een smalle zandweg en het bos dat wij kennen als 30-Mile Wood, aan de oever van het meer.

Hoewel Ruth Crawford het grootste deel van haar research in Harlow deed, waar haar hoofdpersonen opgroeiden, zijn er geen motels, niet eens een bed and breakfast, dus opereerde zij vanuit het Gateway Motel, in Castle Rock. Wat Harlow wél heeft is een bejaardentehuis, en daar interviewde Ruth ene Alden Toothaker, die met mijn pa en zijn vriend op school had gezeten. Alden was degene die haar vertelde hoe Dave aan zijn bijnaam was gekomen. Hij had altijd een tube 'Lucky Tiger Butch Wax' in zijn broekzak zitten en gebruikte het spul veelvuldig om ervoor te zorgen dat de stekeltjes van zijn *flattop*-kapsel aan de voorkant recht overeind bleven staan. Hij bleef zijn haar (voor zover hij dat op een gegeven moment nog had) zijn hele leven zo dragen. Het werd zijn handelsmerk. Of hij die Butch Wax nog altijd bij zich had toen hij eenmaal beroemd was, dát zou ik echt niet weten. Ik weet niet eens of ze het nog steeds maken.

'Ze trokken op school veel met elkaar op,' vertelde Alden haar. 'Gewoon een paar knullen die graag gingen vissen of jagen met hun vaders. Ze groeiden op in een omgeving waar hard werd gewerkt en zelf verwachtten ze ook nooit iets anders te zullen doen. Misschien krijg je

mensen van mijn leeftijd te spreken die je zullen vertellen dat ze altijd al dachten dat die jongens iets gingen bereiken, maar dat zul je van mij niet horen. Het waren doodgewone jongens, tot daar op een gegeven moment verandering in kwam.’

Laird en Butch gingen naar Gates Falls High. Ze volgden daar algemene vakken, bedoeld voor leerlingen die geen plannen hadden om verder te studeren. Niet dat iemand beweerde dat ze niet intelligent genoeg waren, het gebeurde gewoon. Ze kregen vakken als Dagelijkse Wiskunde en Zakelijk Engels, met een lesboek waarin in enkele bladzijden werd uitgelegd hoe een zakelijke brief opgevouwen diende te worden, compleet met diagrammen. Ze brachten veel tijd door met houtbewerken en auto-onderhoud. Ze speelden allebei football en basketbal, hoewel mijn pa daarbij het grootste deel van de tijd op de bank zat. Ze haalden allebei keurige zevens en kwamen op 8 juni 1951 van school.

Dave LaVerdiere ging bij zijn vader, een loodgieter, werken. Laird Carmody en zijn vader knapten auto’s op op de familieboerderij en verkochten ze vervolgens door aan PeeWee’s Car Mart in Gates Falls. Ook hadden ze een groentekraam op Portland Road waar ze leuk mee verdienden.

Oom Butch en zijn vader konden het niet zo goed met elkaar vinden en uiteindelijk begon Butch voor zichzelf. Hij repareerde kranen, legde leidingen en groef soms waterputten in Gates en Castle Rock (zijn vader had zijn klandizie in Harlow en was niet van plan die te delen). In 1954 begonnen de twee vrienden ‘L&D Haulage’, wat voornamelijk inhield dat ze het afval van vakantiemensen naar de vuilstort vervoerden. In 1955 kóchten ze de vuilstortplaats. De gemeente Harlow was al lang blij dat ze ervanaf waren. Ze ruimden de boel op, deden aan gecontroleerde afvalverbranding, zetten een primitief recycleprogramma op en hielden het terrein vrij van ongedierte. De gemeente betaalde hun er een vergoeding voor die een leuke aanvulling vormde op het salaris voor hun reguliere werk. Oud ijzer, en vooral koperdraad, bracht ook geld op. In Harlow werden ze de Vuilnistweeling genoemd, maar zowel Alden Toothaker als andere ouwetjes met een intact geheugen verzekerden Ruth Crawford dat dit een onschuldig plagerijtje was en dat dit door de jongens ook als zodanig werd opgevat.

De vuilnisbelt was zo’n twee hectare groot en werd omgeven door een houten omheining. Dave beschilderde die met afbeeldingen van het dorpsleven en voegde er jaarlijks wat nieuws aan toe. Hoewel die om-

heining al lang verdwenen is (en de vuilnisbelt onder een laag aarde is verdwenen), bestaan er nog wel foto's van. De schilderijen doen veel mensen denken aan Daves latere werk. De quiltkransjes die overgingen in honkbalwedstrijden, honkbalwedstrijden die overgingen in cartooneske karikaturen van reeds lang overleden inwoners van Harlow, taferelen van zaaien in het voorjaar en oogsten in de herfst. Alle aspecten van het plattelandsleven kwamen aan bod, maar Oom Butch voegde er ook Jezus aan toe, met zijn gevolg van apostelen (Judas was de laatste in de rij, met een zelfgenoegzame grijns op zijn gezicht). Het waren niet echt heel bijzondere tafereeltjes, maar ze waren wel uitbundig en vrolijk. Het waren, zou je kunnen zeggen, voorbodes.

Kort na de dood van Oom Butch werd een werk van LaVerdiere, een schilderij waarop Elvis Presley en Marilyn Monroe hand in hand over het met zaagsel bedekte pad van een dorpskermis wandelen, verkocht voor drie miljoen dollar. Het was duizend keer beter dan Oom Butch' vuilstortschilderingen, maar het had er zeker niet misstaan: hetzelfde maffe gevoel voor humor, met tegelijkertijd een ondertoon van wanhoop en – misschien – minachting. Daves vuilstortschilderingen waren de knop – *Elvis & Marilyn* was de bloem.

Oom Butch trouwde nooit, maar Pa wel. Hij had op de middelbare school een vriendinnetje gehad, Sheila Wise, dat na haar eindexamen naar Vermont State Teachers College ging. Toen zij naar Harlow terugkwam om les te gaan geven aan de twee hoogste klassen van de basisschool, bleek ze tot grote vreugde van mijn vader nog vrijgezel te zijn. Hij maakte werk van haar en met succes. In augustus 1957 trouwden ze. Dave LaVerdiere was Pa's getuige. Een jaar later werd ik geboren en werd Pa's beste vriend mijn Oom Butch.

In een recensie van Pa's eerste boek, *The Lightning Storm*, schreef de recensent het volgende: 'In de eerste pakweg honderd pagina's van meneer Carmody's spannende verhaal gebeurt niet zo veel, maar toch voelt de lezer zich gegrepen, want er zit wel degelijk muziek in.' Dat vond ik wel een mooie manier om het te beschrijven.

Voor Ruth Crawford was er niet veel muziek te horen. Het beeld dat ze van Alden en anderen kreeg voorgespiegeld was dat van twee fatsoenlijke, respectabele en doorgaans goudeerlijke mannen. Het waren plattelandsmensen die een plattelandsleven leidden. De een was getrouwd en de an-

der was wat destijds ‘een verstokt vrijgezel’ werd genoemd, zonder ook maar een zweem van iets aanstootgevends in zijn privéleven.

Daves jongere zus, Vicky, stemde wel toe in een interview. Zij vertelde Ruth dat Dave wel eens ‘de stad in ging’ – waarmee ze Lewiston bedoelde – voor een bezoekje aan de nachtclubs in Lower Lisbon Street. ‘Dan nam hij het ervan in de Holly,’ zei ze, waarmee ze de Holiday Lounge bedoelde (die al lang niet meer bestaat). ‘Hij ging vooral als Little Jonna Jaye er optrad. Goeie hemel, wat was hij verkikkerd op haar. Háár bracht hij nooit mee naar huis – dat is hem nooit gelukt – maar dat wil niet zeggen dat hij altijd alleen thuiskwam.’

Hier zweeg Vicky even, vertelde Ruth mij later, waarna ze eraan toevoegde: ‘Ik weet wat u nu denkt, mevrouw Crawford, dat denkt tegenwoordig bijna iedereen wanneer een man zijn hele leven geen langdurige relatie met een vrouw heeft, maar zo is het niet. Mijn broer mag dan een beroemd kunstenaar zijn geworden, maar hij was in geen geval gay.’

De mensen mochten de twee mannen graag, dat zei iedereen. En ze wisten wat nabuurschap was. Toen Philly Loubird een hartaanval kreeg terwijl zijn land nog maar half gehooïd was en er onweersbuien werden voorspeld, bracht Pa hem naar het ziekenhuis in Castle Rock, terwijl Butch een paar van zijn maten van de vuilstort optrommelde en samen met hen het karwei afmaakte voordat de eerste druppels vielen. Samen met de plaatselijke vrijwillige brandweer bestreden ze grasbranden en zo nu en dan blusten ze een woningbrand. Als hij niet te veel auto’s had staan om op te knappen of werkzaamheden op de vuilstort, ging Pa samen met mijn moeder de deuren langs om te collecteren voor wat destijds het ‘Armenfonds’ werd genoemd. Ze coachten jeugdteams en ze stonden zij aan zij karbonades en kippetjes te bereiden op de voor- en najaarsbarbecues van de vrijwillige brandweer.

Gewone plattelandsmensen die hun plattelandleven leidden.

Zonder muziek.

Tot er opeens een heel orkest klonk.

Heel veel hiervan wist ik al, maar ik hoorde nog veel meer van Ruth Crawford zelf in de ‘Korner Koffee Kup’, aan de overkant van het Gateway Motel en vlak bij het postkantoor. Dat is waar Pa’s post moest worden opgehaald en over het algemeen was dat heel wat. Nadat ik de post

had opgepikt ging ik meestal even naar de Koffie Kup. De koffie is er best oké, maar de bosbessenmuffins? Die krijg je nergens beter.

Ik zat net de post te sorteren en het koren van het kaf te scheiden, toen iemand zei: ‘Mag ik erbij komen zitten?’

Het was Ruth Crawford, heel slank en keurig netjes in een witte pantalon, een roze topje en een bijpassend mondkapje – het was het eerste jaar van covid. Ze zat al bijna en ik schoot in de lach. ‘Jij weet niet van opgeven, hè?’

‘Met verlegenheid heeft nog nooit iemand de Nobelprijs gewonnen,’ zei ze en ze zette haar mondkapje af. ‘Hoe is de koffie hier?’

‘Niet slecht. Zoals je vast wel weet, aangezien je hier pal aan de overkant logeert. De muffins zijn beter. Maar nog steeds geen interview. Sorry, miss Crawford, gaat niet gebeuren.’

‘Geen interview, begrepen. Alles wat we zeggen is strikt vertrouwelijk, oké?’

‘Hetgeen betekent dat je het niet mag gebruiken.’

‘Klopt als een bus.’

De serveerster kwam naar ons toe – Suzie McDonald. Ik vroeg haar of ze nog steeds naar avondschool ging. Ze glimlachte achter haar eigen mondkapje en antwoordde bevestigend. Ruth en ik bestelden koffie en muffins.

‘Ken je hier iedereen in de wijde omgeving?’ vroeg Ruth toen Suzie weg was.

‘Niet iedereen, nee. Ik wist meer en kende veel meer mensen toen ik nog schoolhoofd was. Dit blijft dus onder ons, hè?’

‘Absoluut.’

‘Suzie heeft op haar zeventiende een baby gekregen en toen hebben haar ouders haar eruit gegooid. Heel religieuze mensen, Kerk van Christus de Verlosser. Ze is toen bij haar tante in Gates gaan wonen. Sindsdien heeft ze haar middelbare school afgemaakt en is ze een vervolgopleiding gaan doen aan de County Extension, die verbonden is aan Bates College. Uiteindelijk wil ze dierenarts worden. Volgens mij gaat haar dat lukken en met haar kleine meid gaat het prima. En jij? Gaat alles naar je zin? Kom je veel te weten over Pa en Oom Butch?’

Ze glimlachte. ‘Ik ben te weten gekomen dat je vader nogal een snelheidsduivel was voordat hij met je moeder trouwde – nog gecondoleerd, trouwens.’

‘Dank je.’ Hoewel mijn moeder in die zomer van 2021 al vijf jaar dood was.

‘Je vader heeft ooit een rijontzegging van een jaar gekregen voor het veroorzaken van een aanrijding waarbij een bejaarde boer met zijn Dodge over de kop sloeg, wist je dat?’

Dat wist ik niet en dat vertelde ik haar.

‘Ik ben te weten gekomen dat Dave LaVerdiere graag in de kroegen in Lewiston kwam en stapelgek was op een plaatselijke zangeres die zichzelf Little Jonna Jaye noemde. Ik ben te weten gekomen dat hij na het Watergateschandaal de Republikeinse Partij de rug heeft toegekeerd en dat je vader dat nooit heeft gedaan.’

‘Nee, Pa zal tot op zijn sterfbed Republikeins blijven stemmen. Maar...’ Ik leunde naar voren. ‘Nog steeds onder ons, hè?’

‘Zeker weten!’ Ze lachte, maar haar ogen schitterden van nieuwsgierigheid.

Ik liet mijn stem dalen tot een fluisterton. ‘Hij heeft de tweede keer niet op Trump gestemd. Hij kon zich er niet toe zetten om op Biden te stemmen, maar hij had zijn buik vol van Donald. Ik verwacht van je dat je dit weetje mee je graf in neemt.’

‘Dat zweer ik. Ik ben erachter gekomen dat Dave van 1960 tot 1966, toen hij zich terugtrok uit de competitie, de jaarlijkse taart-eetwedstrijd van Harlow heeft gewonnen en dat je vader tot 1972 actief deelnam aan dorpsfestiviteiten, compleet met hele verkleedpartijen. Er bestaan grappige foto’s van hem in ouderwetse zwemkleding, met bolhoed... waterproof, neem ik aan.’

‘Ik schaamde me dood,’ zei ik. ‘Ik werd er ontzettend mee gepest op school.’

‘Ik ben te weten gekomen dat Dave, toen hij naar het westen ging, alles wat hij nodig meende te hebben in de zadeltassen van zijn Harley Davidson pakte en gewoon vertrok. Jouw vader en moeder hebben toen de rest van zijn bezittingen verkocht in een garageverkoop en hem de opbrengst gestuurd. Je vader heeft ook zijn huis voor hem verkocht.’

‘Met een leuke winst,’ zei ik. ‘Wat goed uitkwam, want tegen die tijd was Oom Butch al fulltime aan het schilderen en hij gebruikte dat geld tot zijn werk begon te verkopen.’

‘En inmiddels was je vader fulltime aan het schrijven.’

‘Ja, en daarnaast runde hij nog steeds de vuilnisbelt. Dat is hij blijven

doen tot hij begin jaren negentig het terrein weer terugverkochte aan de gemeente. Toen is het een stortplaats geworden.’

‘Hij heeft ook “PeeWee’s Car Mart” gekocht en weer doorverkochte en de opbrengst aan de gemeente geschonken.’

‘Echt waar? Dat heeft hij me nooit verteld.’ Hoewel ik zeker wist dat mijn moeder het wel had geweten.

‘Jazeker en waarom ook niet? Hij had het geld immers niet nodig? Hij verdiende inmiddels zijn geld met schrijven en al dat werk voor de stad was gewoon een hobby.’

‘Goede werken doen,’ zei ik, ‘is nooit een hobby.’

‘Heeft je vader je dat geleerd?’

‘Mijn moeder.’

‘Wat vond zij van die plotselinge omslag in jullie leven? Om nog maar niet te spreken van de wending in het leven van je Oom Butch?’

Ik dacht over haar vraag na terwijl Suzie onze koffie en muffins kwam brengen. Toen zei ik: ‘Daar wil ik het eigenlijk niet over hebben, miss Crawford.’

‘Zeg maar Ruth.’

‘Ruth dan... maar ik wil het er toch niet over hebben.’

Ze smeerde boter op haar muffin. Ze keek me aan met een soort opletende verbazing – ik weet niet hoe ik het anders moet noemen – die me een ongemakkelijk gevoel bezorgde.

‘Met wat ik nu weet kan ik een goed artikel schrijven en aan het tijdschrift *Yankee* verkopen,’ zei ze. ‘Tienduizend woorden, vol couleur locale en grappige anekdotes. Al die eigenaardigheden van Maine waar mensen zo gek op zijn. Ik heb foto’s van Dave LaVerdieres wandschilderingen. Ik heb foto’s van je vader – de beroemde schrijver – in een jarentwintigbadpak terwijl plaatsgenoten hem in een bak water proberen te gooien.’

‘Drie keer gooien voor twee piek. De opbrengst volledig ten bate van verschillende lokale liefdadige doelen. Er werd altijd gejuicht wanneer hij kopje-onder ging.’

‘Ik heb foto’s waarop ze kipmaaltijden uitserveerden aan toeristen en zomergasten, foto’s waarop ze allebei schorten dragen en malle koksmutsen met: U MAG DE KOK ZOENEN.’

‘Er waren genoeg vrouwen die dat deden.’

‘Ik heb verhalen over vissen, over jagen, over het verrichten van goede daden – zoals het hooi van het land halen voor die man die een hartaan-

val kreeg. Ik heb het verhaal over Laird die ging joyriden en zijn rijbewijs kwijtraakte. Dat heb ik allemaal en tegelijkertijd heb ik niks. Dat wil zeggen: niks van enig belang. De mensen vertellen graag verhalen over ze – ik heb Laird Carmody gekend toen hij dit, ik heb Butch LaVerdiere gekend toen hij dat, maar niet één van die verhalen geeft een verklaring voor wat ze wérden. Snap je wat ik bedoel?’

Ik zei dat ik het snapte.

‘Jij moet sommige van die dingen weten, Mark. Wat is er in vredesnaam gebeúrd? Wil je me dat alsjeblieft vertellen?’

‘Er valt niets te vertellen,’ zei ik. Ik loog, en ik denk dat ze dat wel wist.

Ik herinner me een telefoontje dat ik kreeg in het najaar van 1978, toen de huismoeder (die had je in die tijd nog) van mijn studentenhuis hijgend naar de tweede verdieping van Roberts Hall kwam om mij te vertellen dat mijn moeder aan de telefoon was en dat ze overstuur klonk. Ik haastte me naar beneden, naar mevrouw Hathaways kamer, bang voor wat ik misschien te horen zou krijgen.

‘Mam? Alles in orde?’

‘Ja. Nee. Ik weet het niet. Er is iets met je vader gebeurd toen ze op jacht waren in het 30-Mile Wood.’ En toen, alsof ze het bijna was vergeten: ‘En ook met Butch.’

Mijn maag draaide om en mijn ballen schoten in mijn onderbuik. ‘Hebben ze een ongeluk gehad? Zijn ze gewond? Is er iemand...’ Het lukte me niet mijn zin af te maken, alsof de vraag of er iemand dood was het waar zou maken.

‘Ze mankeren niets. Lichamelijk althans. Maar er is iets gebeurd. Je vader ziet eruit alsof hij een spook heeft gezien. En Butch... ook. Ze zeggen dat ze verdwaald zijn, maar dat is lariekoek. Die twee kennen het bos daar als hun broekzak. Ik zou graag willen dat je naar huis kwam, Mark. Niet nu meteen, maar dit weekend. Misschien krijg jij hem aan de praat.’

Maar toen ik ernaar vroeg, hield Pa vol dat ze gewoon verdwaald waren, op een gegeven moment de weg terug hadden gevonden naar Jilasi Creek (een verengelse vorm van het Micmac-woord voor hallo), en uiteindelijk waren uitgekomen achter het kerkhof, Harlow Cemetery.

Ik geloofde dat lulverhaal net zomin als Mam. Ik ging terug naar school en vlak voor de kerstvakantie kwam er opeens een afschuwelijke gedachte bij me op, namelijk dat een van hen misschien per ongeluk een andere

jager had doodgeschoten – wat meerdere malen per jaar gebeurt tijdens het jachtseizoen – en dat ze hem in het bos hadden begraven.

Op kerstavond, toen Mam al naar bed was, wist ik eindelijk de moed op te brengen hem ernaar te vragen. We zaten in de woonkamer naar de boom te kijken. Pa keek geschrokken... en begon toen te lachen. ‘God, nee zeg! Als er zoiets was gebeurd, zouden we dat hebben gemeld en de gevolgen onder ogen hebben gezien. We zijn gewoon verdwaald. Dat kan de besten gebeuren, knul.’

Ik dacht meteen aan mijn moeders reactie en ik zei het bijna hardop: lariekoek.

Mijn vader had een droog gevoel voor humor en dat was met name te merken toen zijn boekhouder langskwam uit New York – dit was rond de tijd dat Pa’s laatste roman uitkwam – en Pa vertelde dat zijn vermogen net iets meer dan tien miljoen dollar bedroeg. Geen J.K. Rowling-cijfers (of zelfs maar James Patterson), maar toch aanzienlijk. Pa dacht even na en zei toen: ‘Met boeken kun je dus wel wat meer dan een kamer aankleden.’

De boekhouder leek het niet te begrijpen, maar ik wel en ik moest lachen.

‘Ik laat je niet berooid achter, Markey,’ zei Pa.

Hij moet hebben gezien dat mijn gezicht wat vertrok, of misschien realiseerde hij zich opeens wat hij had gezegd. Hij boog zich naar mij toe en klopte zachtjes op mijn hand, zoals hij dat altijd had gedaan toen ik een klein jongetje was en iets me dwarszat.

Ik was nu geen klein jongetje meer, maar ik was wel alleen. In 1988 trouwde ik met Susan Wiggins, een juriste die werkte voor de officier van justitie. Ze zei dat ze kinderen wilde, maar bleef het steeds voor zich uit schuiven. Kort voordat we twaalf jaar getrouwd waren (ter ere waarvan ik een parelcollier voor haar had gekocht) vertelde ze me dat ze een ander had en bij me wegging. Dat is niet het hele verhaal, er valt natuurlijk altijd meer te vertellen, maar meer hoeft je niet te weten, want dit verhaal gaat niet over mij – niet echt. Maar toen mijn vader die opmerking maakte over dat hij me niet berooid zou achterlaten, dacht ik – en volgens mij dachten we dat allebei – eraan aan wie ik op mijn beurt die tien miljoen, of wat er dan nog van over was, zou nalaten wanneer mijn tijd gekomen was.

Waarschijnlijk aan de school waarvan ik hoofd was geweest. Scholen hebben altijd geld nodig.

‘Je weet het vast wel,’ zei Ruth die dag in de Koffie Kup tegen mij. ‘Dat kán gewoon niet anders. Nogmaals, het blijft onder ons.’

‘Of het nu wel of niet onder ons blijft, ik weet het werkelijk niet,’ zei ik. Het enige wat ik wist was dat er in november 1978, tijdens hun jaarlijkse jachtripje, iets met Pa en Oom Butch was gebeurd. Na dat tripje werd Pa bestsellerauteur van dikke romans, van het soort dat recensenten dubbeldekkers noemen, en werd Dave LaVerdiere eerst beroemd als illustrator en daarna als een schilder ‘die het surrealisme van Frida Kahlo combineert met de Amerikaanse romantiek van Norman Rockwell’ (*Art Review*).

‘Misschien zijn ze naar het kruispunt gegaan,’ zei ze, ‘je weet wel, net zoals Robert Johnson, die bluesgitarist, schijnt te hebben gedaan, om daar hun ziel aan de duivel te verkopen.’

Ik lachte, hoewel ik zou liegen als ik zou zeggen dat diezelfde gedachte nooit bij mij was opgekomen, vooral op stormachtige zomeravonden wanneer het gerommel van de donder me uit mijn slaap hield. ‘Als dat zo is, hebben ze een contract voor heel wat langer dan zeven jaar gesloten. Pa’s eerste boek kwam uit in 1980, hetzelfde jaar waarin Oom Butch’ portret van John Lennon op de cover van *Time* stond.’

‘Bijna veertig jaar, voor LaVerdiere,’ zei ze peinzend, ‘en je vader is dan wel met pensioen, maar nog steeds zo vitaal als wat.’

‘Nou, dat is misschien wat sterk uitgedrukt,’ zei ik, denkend aan het ondergepiste beddengoed dat ik die ochtend nog had verschoond alvorens koers te zetten naar de Rock. ‘Maar hij leeft nog. Maar nu even over jou? Hoelang denk jij nog in deze contreien rond te blijven snuffelen om zo veel mogelijk rottigheid boven tafel te krijgen over Carmody en LaVerdiere?’

‘Nou, nou, dat klinkt wel heel erg negatief.’

‘Sorry. Zo bedoelde ik het niet.’

Ze had haar muffin op (ik zei toch al dat ze lekker waren) en zat met haar wijsvinger de laatste kruimels van het schotelkje te snoepen. ‘Nog een dag of twee. Ik wil nog een keer terug naar het bejaardentehuis in Harlow, om met LaVerdieres zus te praten als zij daartoe bereid is. Ik houd hier sowieso een goed verkoopbaar artikel aan over, maar bij lange na niet het artikel dat ik voor ogen had.’

‘Misschien had je iets voor ogen wat onvindbaar is. Misschien is het wel de bedoeling dat creativiteit een mysterie blijft.’

Ze trok haar neus een beetje op en zei: ‘Bespaar me je metafysische bespiegelingen. Vind je het goed als ik betaal?’

‘Nee.’

Iedereen in Harlow kent ons huis in Benson Street. Soms komen fans van Pa’s boeken tijdens hun vakantie langs om een kijkje te nemen, ook al stelt het huis ze meestal nogal teleur. Het is een huis van het type *saltbox* dat je in New England overal tegenkomt, in een stadje dat er vol mee staat. Iets groter dan de andere huizen, met een groot gazon ervoor, met hier en daar wat bloemperken. Mijn moeder heeft die planten erin gezet en tot haar dood verzorgd. Nu is het Jimmy Griggs, onze klusjesman, die ze water geeft en snoeit. Behalve dan de daglelies die aan de voorkant langs het houten hek groeien. Die verzorgt Pa graag zelf, omdat het Mams lievelingsbloemen waren. Wanneer Pa ze water geeft of er gewoon langs wandelt, langzaam en steunend op zijn stok, denk ik dat hij dat doet om terug te denken aan de vrouw die hij altijd ‘mijn lieve Sheila’ noemde. Af en toe bukt hij zich om een van de bloemen op hun bladloze bloeistengels te strelen. De bloemen zijn geel, roze en oranje, maar hij houdt vooral van de rode, die hem, zoals hij zelf zegt, doen denken aan haar wangen wanneer ze bloosde. De mensen beschouwden hem als knorrig en een beetje cynisch – en daar kwam dan ook nog die droge humor bij – maar diep in zijn hart was hij altijd al een romanticus en kon hij een beetje sentimenteel zijn. Hij heeft me eens verteld dat hij dat stukje verborgen hield, omdat het snel gekwetst werd.

Ruth wist natuurlijk waar het huis was. Ik had haar meerdere keren langs zien rijden in haar kleine Corolla en één keer was ze zelfs gestopt om foto’s te maken. Ze wist ongetwijfeld ook dat Pa meestal halverwege de ochtend langs ons houten tuinhekje liep om naar de daglelies te kijken, en als je nu nog niet weet dat zij een bijzonder vastberaden dame was, heb ik toch echt iets niet goed gedaan.

Twee dagen na ons onderonsje in de Koffie Kup kwam ze langzaam Benson Street binnengereden, en in plaats van langs te rijden, stopte ze pal naast de bordjes aan weerszijden van het hek. Op het ene staat: **GE-LIEVE ONZE PRIVACY TE RESPECTEREN** en op het andere: **MENEER CARMODY GEEFT GEEN HANDTEKENINGEN**. Ik liep met Pa mee, zoals